

Fylkesmannen i Oslo og Viken

Sjumilssteget – Rapport om bruk av barnekonvensjonen i Bydel Bjerke

Rapport etter dialogmøte 6. november 2019

[Skriv her]

Innhold

Bakgrunn for rapporten.....	3
Oppsummering av dialogmøte med representanter for barn og unge i kommunen.....	4
Oppsummering av dialogmøte med kommunens ledelse	5
Fakta grunnlag og statistikk.....	7
Befolkningstall for Bjerke	7
Ungdata undersøkelsen	7
Folkehelse statistikk fra Folkehelseinstituttet	7
Statistikk om integrering av innvandrere	7
Mennesker med nedsatt funksjonsevne	9
Barn som vokser opp i fattige familier	9
FNs konvensjon om barns rettigheter	9
- Forkortet utgave	9

[Skriv her]

Bakgrunn for rapporten

Barnekonvensjonen er implementert i norsk lov, og reglene i konvensjonen skal ha forrang. I Fylkesmannens i Oslo og Viken sitt [forventningsbrev](#) til alle kommunene for 2019 viser vi bl a til strategien [Syvmilsteget](#) som har ulike virkemidler kommunene kan ta i bruk i dette arbeidet.

Fylkesmannen skal være pådriver for samarbeid og samordning i og mellom kommuner, statlige og fylkeskommunale aktører og virksomheter som arbeider med tjenester til utsatte barn og unge. Fylkesmannen skal også arbeide for å sikre at barnekonvensjonen legges til grunn for den samordnede innsatsen.

Fylkesmannen i Oslo og Viken har gitt et tilbud til noen kommuner om et dialogmøte om barns situasjon og om kommunen/bydelens oppfølging av barnekonvensjonens bestemmelser.

Desember 2019

Une Borg Kjølseth

Koordinator for 0-24 arbeidet

Fylkesmannen i Oslo og Viken

[Skriv her]

Oppsummering av dialogmøte med representanter for barn og unge i kommunen

Bydel Bjerke arrangere sin årlige ungdomskonferanse «Ung i Bjerke» samme dag som dialogmøtet. Noen av de unge som var med på konferansen var også med på dialogmøtet. Fylkesmannen snakket med barn og unge fra Ungdomsrådet og Klubbrådet. De unge kom fra 2 ulike skoler.

Artikkel 42. KJENNSKAP TIL KONVENSJONEN SKAL SPRES

De fleste hadde sett skilt og plakater og hørt om FN generelt på skolen, men kjente ikke til barns rettigheter. Noen fortalte at det var tema i 4 klasse, men har dette ikke var nok.

De unge fra ungdomsrådet hadde hørt om barnekonvensjonen der.

De unge ønsket at opplæring ble tatt inn i undervisningen, hvert år 1 time.

Artikkel 12. Å SI SIN MENING OG BLI HØRT

I ungdomsrådet og klubbrådet blir de unge i bydel Bjerke hørt.

På skolen kan de si sin mening, men ikke alle følte at de ble tatt på alvor og lyttet til som en likeverdig part. Som et eksempel på å ikke bli tatt på alvor i skolen ble det nevnt at man ikke fikk forklaring på anmerkninger og karakter. De unge tok inn kjønnsperspektiv i å bli hørt på skolen, både barn og unge men også jenter/ unge kvinner utsettes for hersketeknikker.

Barnevernet hører barn, men bestemmer og lar ikke barnets mening få avgjørende vekt

De unge i Bjerke er opptatt av miljøvern, de er bekymret for klima og vil ha endring. På dette punktet ønsker de å bli hørt av politikerne.

Artikkel 6. RETT TIL LIV (og en fremtid)

Det er stort karakterpress på skolen. I bydelen er det mange familier med dårlig økonomi, og mange unge har i tillegg til skole en jobb for å spe på familiens økonomi (eller redusere forsørgerbyrden).

De unge fortalte også at det er flere i bydelen som ikke kan være med på fritidsaktiviteter pga foreldrenes økonomi.

De fortalte også om åpenlys mobbing som ikke ble håndtert av lærerne, og at mobbing som ikke løses er skadelig.

Artikkel 2. INGEN DISKRIMINERING

Unge i Bjerke fortalte av kjønnsstereotypiene er sterke, og flere reflekterte over at man definerer kjønn fra spedbarnsalder og at gutter f eks ikke skal vise følelser.

[Skriv her]

Oppsummering av dialogmøte med kommunens ledelse

Bydelsledelsen var representert ved bydelsdirektør, avdelingsdirektør oppvekst, barnevernstjenesten, barnehage, forebyggende tjenester, helse og mestring, Velferd og NAV.

Artikkel 42. KJENNSKAP TIL KONVENSJONEN SKAL SPRES

Bydelsdirektøren fortalte at bydelen har hatt en ildsjel og at barnekonvensjonen har preget Bjerkes arbeide. Bydel Bjerke har forpliktet seg til å følge artikkel 3 og 12 og har spredt plakater ut for å informere om dette.

Artikkel 2. INGEN DISKRIMINERING

Bydelen krever og har bevissthet om at fritidsarenaene skal fungere inkluderende og virke mot diskriminering. I planarbeidet tilrettelegger man for å høre barn uavhengig av alder eller forhåndskunnskap.

Artikkel 12. Å SI SIN MENING OG BLI HØRT

Barnevernet er opptatt av å høre barn, og har barn medvirkning som del av sitt verdigrunnlag. Barnevernet har proff-treff for å ha systematisk brukermedvirkning på systemnivå.

I plansaker er Bjerke opptatt av å høre barn, og har aktiv involvering.

I barnehagene er konvensjonen integrert, og man legger vekt på å høre også de minste barna.

Artikkel 24. HELSE

Bydelen har helsesykepleiere tilstede på skolene, og legger vekt på at unge skal ha denne tjenesten tilgjengelig. Utekontakten jobber ut på de unges arena.

Bjerke har noen tilfeller med unge menn (15-17 år) som har diagnoser innen autismspekter og som i tillegg er kriminelle. Hverken kommunen eller spesialisthelsetjenesten har gode nok

[Skriv her]

tjenester. Bydelen vil jobbe sammen med spesialisthelsetjenesten om tjenstedesign for å sikre rett hjelp til rett tid.

Artikkel 3. TIL BARNETS BESTE

Barnevernet er opptatt av medvirkning og barnets beste. Barnevernet jobbet aktivt og systematisk med disse verdiene. Noen ganger vurderer barnevernet at barnets beste noe annet enn det barnet ønsker.

Artikkel 26. SOSIALTJENESTER *Staten skal sikre at barnet får den sosiale hjelpen og den økonomiske støtten det har krav på etter landets lover.*

Bydelen har mange fattige familier. NAV forteller at 179 familier med til sammen 350 barn mottar sosialhjelp. 600 barn bor i familier hvor en av foreldrene har AAP. NAV har familieteam som følger opp alle familier med sosialhjelp.

NAV jobber aktivt med å kartlegge barnas behov, uavhengig av foreldrenes ytelse.

Artikkel 27. LEVESTANDARD *Barnet har rett til en levestandard som er tilstrekkelig på alle områder.*

I NAV har man en diskusjon av samlet levekårsstress i utsatte familier, om press på arbeid opp mot den totale stressbelastningen i familien.

Bystyret har hatt fokus på mulighet for unge til å jobbe ved siden av skole for å gi erfaring fra arbeidslivet. 221 unge fikk sommerjobb i bydelen 2019. For mange unge betyr sommerjobb også at de letter på det økonomiske presset i familien.

Gode boliger for familier med lav inntekt er en utfordring i bydel Bjerke pga boligprisene. De mest utsatte familiene leier bolig og må flytte hyppig.

Bydelen ønsker et prosjekt i 2020 for å øke andelen startlån og summen i startlån.

Artikkel 31. LEK OG FRITID *Barnet har rett til hvile, fritid og lek, og til å delta i kunst og kulturliv.*

I familier med dårlig økonomi kartlegger NAV barns fritidsbehov og å gi informasjon og støtte til fritid.

Bydelen har utlånsentral med fritidsutstyr tilgjengelig for alle. Utstyret er fint og nytt, og tiltaket er både miljøvennlig og motvirker diskriminering.

Artikkel 6. RETT TIL LIV (og en fremtid)

Bydel Bjerke jobber med overganger mellom tjenestene, og deltar bl a i tiltaket BTI (Bedre tidlig oppfølging). De orienterer også om en rapport de har fått utarbeidet om hva som hemmer og fremmer tverrfaglighet.

[Skriv her]

Fakta grunnlag og statistikk

Fylkesmannen har valgt ut noen statistikker, følg linkene for utfyllende opplysninger om bydelen.

[Befolkningstall for Bjerke](#)

Kommunefakta fra SSB viser at det nå bor 32 580 innbyggere i Bydel Bjerke.

1694 er mellom 15-19 år, 2014 er mellom 10-14 år, 2263 er mellom 5-9 år, og 2460 er under 4 år.

77,4 % av barna mellom 1 og 5 år har barnehageplass.

Ungdata undersøkelsen

[Folkehelse statistikk fra Folkehelseinstituttet](#)

Andelen barn (0-17 år) i bydelen er høyere enn i landet som helhet

Andelen barn (0-17 år) som bor i husholdninger med lav inntekt er høyere enn i landet som helhet. Lav husholdningsinntekt vil si at husholdningen har under 60 prosent av medianinntekten for husholdninger i Norge, og at brutto finanskapital er under 1G.

Frafallet i videregående skole er høyere enn i landet som helhet.

Andelen ungdomsskoleelever som oppgir at de er litt eller svært fornøyd med lokalmiljøet, er ikke signifikant forskjellig fralandsnivået.

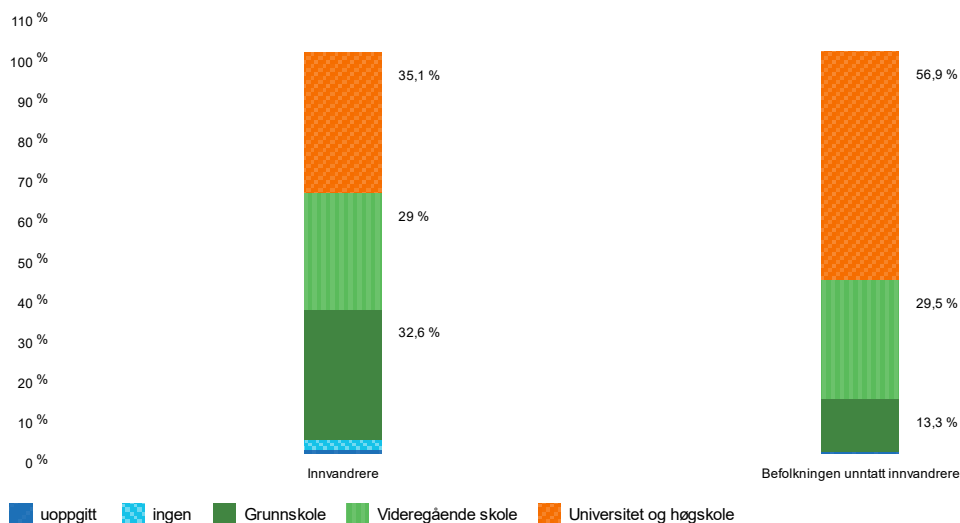
Statistikk om integrering av innvandrere

[Statistikk fra IMDI om Bydel Bjerke](#)

Høyeste utdanningsnivå for personer fra 30 til 66 år

[Skriv her]

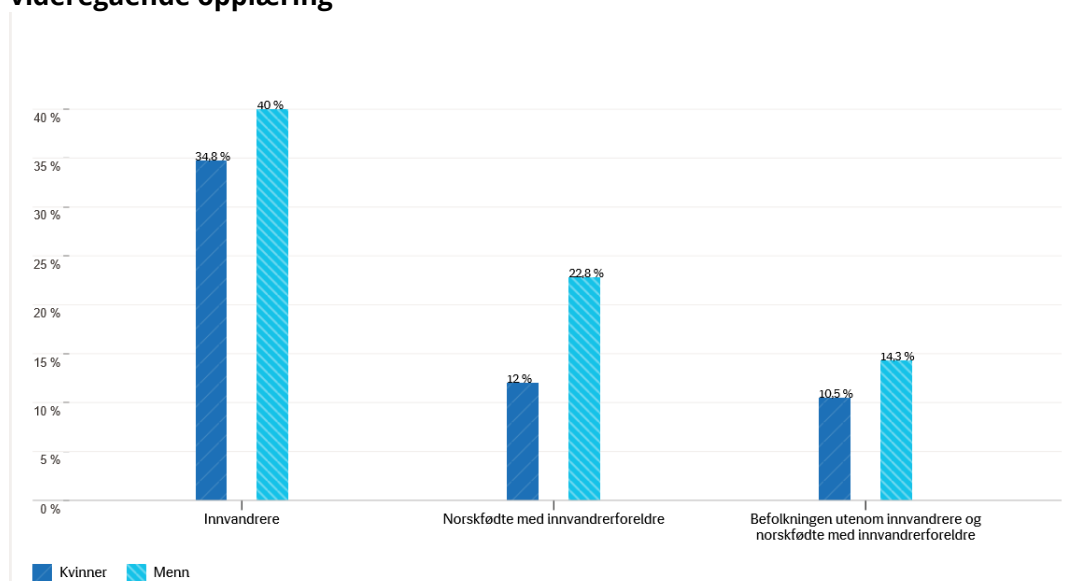
Høyeste utdanningsnivå for personer fra 30 til 66 år (prosent)

Figuren viser andel personer fordelt etter bakgrunn og utdanningsnivå i 2017 i Bjerke.

Kilde: SSB, sist målt: 01.10.2017

Personer mellom 16 og 25 år som verken er i opplæring eller har fullført og bestått videregående opplæring

Figuren viser andel personer som er i alderen f.o.m. 16 år - t.o.m. 24 år som ikke er i opplæring eller har fullført/bestått videregående av gruppen fordelt etter bakgrunn og kjønn i 2017 i Bjerke.

Kilde: SSB, sist målt: 01.10.2017

[Skriv her]

Mennesker med nedsatt funksjonsevne

[Statistikk fra Barne-, ungdoms og familiedirektoratet om Oslo kommune](#)

Kommunen har lavt antall timer til spesialundervisning i skole, men høy andel barn som får ekstra ressurser i barnehagen.

Oslo kommune har høyest andel som får dekket behovet for bistand til kulturaktivitet.

Barn som vokser opp i fattige familier

[Statistikk fra Barne- ungdom og familiedirektoratet om bydel Bjerke](#)

I bydel Bjerke vokser 22,% av barna opp i hjem med vedvarende lavinntekt, men det i Oslo som helhet er 18 % og 17% nasjonalt. For bydel Bjerke er 56% av barna i husholdninger med lavinntekt uten yrkestilknyttede personer, og 70% av disse husholdningene har lav inntekt.

Av familien med lavinntekt, bor 77% trangt og 66% bor i leiet bolig.

FNs konvensjon om barns rettigheter

- Forkortet utgave

1. Alder 18 år

Alle under 18 år er barn, dersom ikke en tidligere alder er lovfestet av staten.

2. Ingen diskriminering

Konvensjonens rettigheter gjelder for alle barn uten forskjellsbehandling og uten hensyn til barnet og dets foreldres rase, farge, kjønn, språk, religion, opprinnelse, eiendom, funksjonshemming eller oppfatninger. Staten skal sørge for at ingen diskrimineres.

3. Til barnets beste

Handlinger som angår barn som foretas av myndigheter og organisasjoner skal først og fremst ta hensyn til barnets beste. Staten skal sørge for at de institusjoner og tjenester som har ansvaret for omsorgen eller vernet av barn, har den standard som er fastsatt, særlig med hensyn til sikkerhet, helse, personalets antall og kvalifikasjoner så vel som overoppsyn.

4. Statens ansvar

Det er statens ansvar å sette barnrettighetene ut i livet.

[Skriv her]

5. Foreldreansvaret

Staten skal respektere de rettigheter og plikter foreldrene og andre foresatte har for å gi barnet veiledning og støtte slik at barnet skal kunne hevde konvensjonens rettigheter.

6. Rett til liv

Staten plikter så langt som mulig å sørge for at barn overlever og får utvikle seg.

7. Navn og statsborgerskap

Barnet har, umiddelbart etter fødselen, rett til navn og nasjonalitet, og så langt det er mulig, å kjenne til sine foreldre og få omsorg av dem.

8. Identitet

Staten skal respektere barnets rett til å bevare sin identitet, herunder nasjonalitet, navn og familieforhold. Dersom et barn ulovlig blir fratatt slik identitet skal staten hurtig bistå med gjenopprettelse.

9. Holde familien sammen

Barnet skal ikke atskilles fra sine foreldre mot sin vilje, unntatt når dette er nødvendig av hensyn til barnets beste.

10. Gjenforene familien

Søknader om familiegjenforening over landegrensler skal behandles på en positiv, human og rask måte. Barnet har rett til regelmessig kontakt med begge foreldre.

11. Ulovlig bortføring og tilbakehold

Staten skal bekjempe at barn blir tatt ulovlig ut av et land eller hindret fra å vende tilbake, og skal inngå avtaler med andre land for å få til dette.

12. Å si sin mening og bli hørt

Barnet har rett til å si sin mening i alt som vedrører det og barnets meninger skal tillegges vekt.

13. Få og gi informasjon

Barnet har rett til ytringsfrihet, til å søke, motta og spre informasjon og ideer av alle slag og på alle måter.

14. Tanke-, samvittighets- og religionsfrihet

Barnet har rett til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet. Staten skal respektere foreldrenes retter og plikter til å opplyse barnet om sine rettigheter i slike spørsmål.

15. Organisasjonsfrihet

Barnet har rett til organisasjons- og forsamlingsfrihet.

16. Rett til privatliv

Barnet skal ikke utsettes for vilkårlig eller ulovlig innblanding i sitt privatliv, i familien, i hjemmet eller i korrespondansen sin. Det skal beskyttes mot ulovlig angrep mot ære og omdømme.

17. Massemedia

Staten skal sikre barn tilgang til informasjon fra et mangfold av nasjonale og internasjonale kilder. Staten skal oppmuntre massemedia og forleggere til å spre informasjon som skaper

[Skriv her]

forståelse, kunnskap, sosiale ferdigheter og velvære, og til å lage eget barnestoff, også for minoritetsbarn. Staten skal beskytte barna mot skadelig informasjon.

18. Foreldreansvaret

Begge foreldrene har et hovedansvar for barnets omsorg og utvikling etter hva som er best for barnet. Staten skal gi støtte og sikre utvikling av institusjoner, tjenester og tiltak for omsorg for barn, herunder også ta hensyn til utearbeidende foreldre.

19. Beskyttelse mot misbruk

Staten skal beskytte barnet mot fysisk eller psykisk mishandling, forsømmelse eller utnyttelse fra foreldre og andre omsorgspersoner.

20. Barn uten omsorg fra familien

Barn som er uten familiemiljø, har særlig rett på beskyttelse og omsorg, for eksempel ved plassering i fosterhjem, eller om nødvendig, ved egnet institusjon eller ved adopsjon.

21. Adopsjon

Nasjonal og internasjonal adopsjon skal bare finne sted i samsvar med loven, og skal være autorisert av myndighetene. Adopsjon utenlands skal ikke resultere i urettmessig økonomisk fortjeneste, og bør betraktes som et alternativ til omsorgstiltak i barnets opprinnelsesland.

22. Flyktningbarn

Barn som søker flyktningstatus eller som anses som flyktninger, skal få nødvendig vern og humanitær hjelp. Staten skal i samarbeid med internasjonale organer hjelpe et barn som er alene til å bli gjenforent med sine foreldre.

23. Barn med funksjonshemninger

Barn med psykiske og fysiske funksjonshemninger har rett til å leve et fullverdig og anstendig liv under forhold som sikrer dets verdighet, fremmer selvtilit, og letter barnets aktive deltakelse i samfunnet. Et funksjonshemmet barn har rett til særskilt omsorg. Barnet skal få undervisning, opplæring, helsetjenester, rehabiliteringstjenester, forberedelse til arbeidslivet og rekreasjonsmuligheter for å oppnå best mulig integrering og individuell utvikling. Staten skal samarbeide med andre land om dette, og ta spesielt hensyn til utviklingslandenes behov.

24. Helse

Barnet har rett til å få den best mulige medisinske behandling og hjelp til å komme seg etter sykdom. Staten skal arbeide for å redusere spedbarns- og barnedødelighet, sikre at alle barn får nødvendig legehjelp, gi god helsemessig omsorg til mødre etter fødselen, bekjempe sykdom og gi orientering og utdanning om helse og riktig ernæring. Staten skal også avskaffe helsefarlige tradisjoner, samarbeide med andre land og særlig ta hensyn til utviklingslandenes behov.

25. Barn under offentlig omsorg

Barn plassert i omsorgstiltak utenfor familiemiljøet har krav på regelmessig vurdering av behandlingen og oppholdet der.

26. Sosialtjenester

Staten skal sikre at barnet får den sosiale hjelpen og den økonomiske støtten det har krav på etter landets lover.

[Skriv her]

27. Levestandard

Barnet har rett til en levestandard som er tilstrekkelig på alle områder. Foreldrene, eller andre som har ansvar for barnet, har det grunnleggende ansvaret for å sikre de livsvilkårene som er nødvendig for barnets utvikling. Staten har plikt til å støtte de foresatte.

28. Utdanning

Barnet har rett til utdanning. Staten skal gjøre grunnskoleutdanningen gratis og obligatorisk og gjøre ulike former for videregående utdanning tilgjengelig for alle barn, og sette i verk tiltak for å redusere tallet på de som ikke fullfører skolegangen. Disiplin i skolen skal utøves på en måte som er forenlig med barnets menneskeverd. Staten skal også fremme internasjonalt samarbeid om utdanning, og særlig ta hensyn til utviklingslandenes behov.

29. Målet med utdanning

Utdanningen skal fremme utvikling av barnets personlighet, og teoretiske og praktiske ferdigheter. Den skal skape respekt for menneskerettighetene og fremme holdninger om fred, toleranse, og vennskap mellom folk. Utdanningen skal skape respekt for naturen, og for barnets egen og andres kultur.

30. Minoriteter og urbefolkning

Barn som tilhører en minoritet eller urbefolkningen, har rett til sammen med andre i sin gruppe, å nyte godt av sin kultur, religion og eget språk.

31. Lek og fritid

Barnet har rett til hvile, fritid og lek, og til å delta i kunst og kulturliv.

32. Barnearbeid

Barnet har rett til å bli beskyttet mot økonomisk utnyttning i arbeid, og mot å utføre arbeid som kan svekke utdannings- eller utviklingsmulighetene.

33. Narkotika

Barnet har rett til å bli beskyttet mot ulovlig bruk, omsetting og produksjon av narkotiske stoffer.

34. Seksuell utnyttning

Barnet har rett til beskyttelse mot alle former for seksuell utnyttelse og misbruk. For å verne barn mot slik utnyttning skal staten sette i verk alle nødvendige tiltak, nasjonalt og internasjonalt.

35. Bortføring, prostitusjon og salg

Staten har plikt til å gjennomføre nasjonale og internasjonale tiltak for å hindre kidnapping, bortføring eller salg av barn til ethvert formål og i enhver form.

36. Annen utnyttning

Staten har plikt til å beskytte barnet mot alle former for utnyttelse som er skadelig for barnets velferd.

37. Fengsel, dødsstraff og tortur

Barn skal ikke utsettes for tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff. Dødsstraff eller fengsel på livstid uten mulighet for løslatelse er ikke tillatt hvis forbrytelsen ble utført før fylte 18 år. Barn som er i fengsel, skal holdes atskilt fra voksne, om ikke det motsatte anses å være best for barnet. Fengsling skal bare benyttes som en siste utvei og for et

[Skriv her]

kortest mulig tidsrom. Pågrepelse og fengsling skal skje på lovlig måte, og barnet har rett til juridisk og annen aktuell hjelp og til å få en rask og uavhengig overprøving av sin sak.

38. Barn i krig

Staten skal sette i verk tiltak for å hindre at barn som ikke er fylt 15 år, tar direkte del i krigføring. (Et tillegg i 2000 hevet denne aldersgrensen til 18 år.)

39. Rehabilitering og reintegrering

Staten er forpliktet til å iverksette alle hensiktsmessige tiltak for å sikre rehabilitering og samfunnsmessig tilbakeføring av barn som er offer for misbruk, utnyttelse, forsømmelse, tortur, væpnede konflikter eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff.

40. Behandling i saker om straff

Barn som er anklaget eller dømt for straffbare handlinger har rett til en behandling som sikrer verdighet og fremmer dets respekt for menneskerettighetene. Målet er at barnet finner en konstruktiv plass i samfunnet. Staten skal fastsette en kriminell lavalder. Det skal være mulighet til å få overprøvd en straffedom av en høyere myndighet eller domstol. Barnet skal få gratis bistand av tolk hvis barnet ikke snakker det språket som blir brukt.

41. Når andre lover er bedre

Hvis andre nasjonale eller internasjonale lover som staten har vedtatt, sikrer barnet bedre enn med denne konvensjonen, gjelder disse lovene, og ikke konvensjonen.

42. Kjennskap til konvensjonen skal spres

Staten er forpliktet til å gjøre konvensjonens innhold kjent for barn og voksne.

[Skriv her]

FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN

Postboks 325, 1502 Moss | fmovpost@fylkesmannen.no | www.fylkesmannen.no/ov

